

Laittoman uhkauksen syyteoikeuden muutos - luottamushenkilön puolesta toimiminen

Ehdotetun rikoslain muutoksen myötä myös kuntien luottamushenkilöiden uhkaamiseen reagointi tulee nyt mahdolliseksi muidenkin kun asianomistajan itsensä toimesta. Lakivaliokunnan kuulemistilaisuudessa nousi esille kysymyksiä siitä, kenen tehtävänä on reagoida luottamushenkilöön kohdistuvaan selkeään uhkailuun, jos luottamushenkilö ei sitä itse tee? Onko kuntalaista löydettävissä perusteluja toimimiselle, ja voidaanko tilanteessa katsoa olevan kyse toimimisvelvollisuudesta vai oikeudesta toimia. Onko vaara, että uhkaamiseen reagointi politisoituu? Mikä on kuntalain rooli arvioitaessa toimielinten roolia asiassa aktivoituttaessa?

Kuntaa työnantajana edustaa ja kunnan puhevaltaa työnantajana käyttää kuntalain mukaan kunnanhallitus. Kunnanhallitus vastaa kuntalain 39 § mukaisesti myös kunnan hallinnosta. Hallinnosta vastaaminen pitää sisällään hallinnon yleisistä edellytyksistä vastaamisen - kuten sen, että olosuhteet luottamustehtävän hoitamiselle ovat kunnossa.

Kunnanhallitus vastaa myös sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamista ja hallintaa, jossa arvioidaan muun muassa toimintaprosesseja uhkaavia riskejä, jollaisena luottamushenkilöihin kohdistuvaa uhkaamista voitaneen myös käsitellä.

Nähdäksemme kunnanhallituksen kuntalaissa säädettyihin tehtäviin ja sen oikeuteen käyttää kunnan yleistä puhevaltaa liittyy myös oikeus käsitellä luottamushenkilöön kohdistuvia uhkaamistilanteita. Kunnanhallitus ei tuossa ominaisuudessa kuitenkaan toimi työnantajan roolissa eikä kyse ole työsuojeluasiasta. Luottamushenkilöt eivät ole työsuhteessa kuntaan.

Lähtökohta tulisi edelleen olla, että uhkaamisen kohde itse reagoi asiassaan. Voi olla kuitenkin tilanteita, jolloin on perusteltua, että asianomistaja saa apua prosessin käynnistämiseksi kunnasta. Kyse on myös tärkeästä ”symbolisesta” eleestä - asian merkityksen ja vakavuuden korostamisesta.

Annaliisa Oksanen

Väkivallalla uhkaaminen ei ole esityksessä tarkoitetuissa tilanteissa yksinomaan yksityisasia, vaan myös kansanvallan toiminnan kannalta vaarallinen ilmiö. Korostaakseen uhkailun vakavuutta ja sen vahingollisuutta, on perusteltua, että vakavimmissa tapauksissa kunnanhallituksella on mahdollisuus saattaa luottamushenkilöön tai luottamushenkilöryhmään kohdistuva uhkaaminen syyttäväviranomaisen tietoisuuteen. Kyse on kunnanhallituksen oikeudesta, ei velvollisuudesta. Lähtökohtaisesti kunnanhallituksen toiminta käytännössä edellyttäne, että se tehdään asianomistajan suostumuksella.

Kunnanhallituksen mahdollisuus toimia ei käsityksemme mukaan edellytä kuntalain muutosta.

SUOMEN KUNTALIITTO

